

ՀՐԱՆԴ ՏԻՆՔ ՀՈՉԱԿՈՒԵՑԱՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԱՍՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՐՈՍ

Հրանդ Դինժ

Պոլսոյ «Ակոս» թերթի սպանուած իմբազրապետ Հրանդ Տինք Մամուլի Միջազգային Ինստիտուտի կողմէ արժանացած է Աշխարհի մամուլի ազատութեան հերոսի կոչումին:

«Ֆրանսիերես» լրատուական գործակալութեան փոխանցմամբ, Դեկտեմբեր 10-ին Վիեննայի մէջ կայացած հանդիսաւոր արարողութեան ընթացքին Մամուլի Միջազգային Ինստիտուտի տնօրէն Եոհան Ֆրիցի կողմէ մրցանակը յանձնուած է Տինքի այրիին՝ Ռաբէլ Դինքին:

«Հրանդ Տինքի հռչակումը Աշխարհի Մամուլի Ազատութեան 52-րդ Հերոս, յարգանքի տուրք է անոր խիզախութեան, ինչպէս նաեւ թուրքիոյ մէջ խօսքի եւ մամուլի ազատութեան անոր նշանակալի նպաստի ճանաչում», - յայտարարած է Ֆրիցը: «Հրանդ Տինքի սպանութիւնը զրկեց թուրքիան իր առաւել խիզախ եւ անկախ ձայներէն մէկէն, այդ ահաւոր իրադարձութիւն էր թուրքիոյ մէջ մամուլի ազատութեան համար առհասարակ»:

2007 թուականի սկիզբէն մինչեւ օրս, աշխարհի մէջ սպանուած է առնուազն 91 լրագրող:

ԲԱԶՄԱՀԱԶԱՐ ԺՈՂՈՎՈՐԴ ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԱՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՀԱՒԱՔԻՆ

Լեւոն Տէր-Պետրոսեան
հանրահաւաքի ընթացքին եւ
տեսարան մը տասնիակ
հազարաւոր ժողովուրդէն

Հայաստանի առաջին նախագահ եւ յառաջիկայ Փետրուար 19-ին կայանալիք նախագահական ընտրութիւններուն թեկնածու Լեւոն Տէր-Պետրոսեան, Շաբաթ Դեկտեմբեր 8-ին Երեւանի Ազատութեան հրապարակին վրայ կայացած բազմահազարանոց հանրահաւաքի ժամանակ խստօրէն քննադատեց երկրի ներկայ իշխանութիւնները, միաժամանակ պատասխանելով անոնց կողմէ իր հասցէին ուղղուած շարք մը մեղադրանքներուն:

«Քոչարեանա-Սերժական վարչամեքի» ձեւաւորած տնտեսական համակարգի էութիւնը Տէր-Պետրոսեան համեմատեց թաթար-մոնղոլական խանական համակարգի հետ: «Նմանութիւնը, իսկ աւելի ճիշդ՝ նոյնութիւնը պարզապէս սպա»

ռեցուցիչ է եւ չափազանց ուսանելի՝ պատմաբանների ու քաղաքագէտների համար: Թաթար-մոնղոլական խաների նման՝ Ռոբերդ Քոչարեանը եւ Սերժ Սարգսեանը նոյնպէս Հայաստանը համարում են իրենց սեփական կալուածքը՝ այն բաժանելով իրենց հարազատների, մօտ ու հեռու ազգակիներին, խնամիկների, փեսաների, քաւորների ու սանիկների միջեւ: Ղարաբաղում գործից ազատուած իւրաքանչիւր պաշտօնեայ անմիջապէս պաշտօն է ստանում Հայաստանում: Աստիճանաբար, բայց հաստատուն քայլերով, Ղարաբաղցիները տեղ են գտնում նաեւ մեր երկրի բիզնեսի ոլորտում՝ դառնալով ներկայ իշխանութիւնների յուսալի յենարանը», - յայտարարեց ան եւ աւելցուց. - «Իմիջիայրոց, այս, մեղմ»

Շաբ.ը էջ 4

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԿՐ ՅԱՅՏՆԵ ԹԵ, ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԿՐ ՍԱՏԱՐԷ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒՐԱՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԽՈՅՁ

Երեսանի մէջ լոյս տեսնող «Առաւօտ» օրաթերթը համագործակցաբար APR group ընկերութեան հետ, նոյեմբեր 28-էն Դեկտեմբերի 1-ի միջեւ հեռախօսային հարցախոյզ մը կատարած է՝ 663 երեսանցիներու մասնակցութեամբ:

«Եթէ ըմտրութիւնները տեղի ունենային յառաջիկայ Կիրակի օրը, որուն կու տայի՞ ձեր ձայնը», այս հարցումը տուած է հետեւեալ արդիւնքը՝

Սերժ Սարգսեան	19,2%
Լեւոն Տէր-Պետրոսեան	9,2%
Վազգէն Մամուկեան	4,4%
Արթուր Բաղդասարեան	2,1%
Վահան Յովհաննիսեան	2,0%
Արտաշէս Գեղամեան	1,4%
Զկողմնորոշուածներ	31,5%
Բոլորին դէմ	18,7%:

Բրիտանական «Ֆայնէնշըլ Թայմզ» թերթին տրուած հարցազրոյցի մը ընթացքին Հայաստանի վարչապետ Սերժ Սարգսեան յայտարարած է որ, Հայաստան կողմ է Եւրամիութեան թուրքիոյ անդամակցութեան, քանի որ այդ կրնայ բարելաւել յարաբերութիւնները Երեւանի եւ Անգարայի միջեւ:

«Կարծում եմ, լաւ կը լինէր մեզ համար, եթէ Եւրամիութեան անդամ դառնալու թուրքիայի ցանկութիւնը բաւարարուէր», - ըսած է նախագահական թեկնածու Սերժ Սարգսեան. - «Գուցէ մեր միջեւ առկայ խնդիրները կարող են լուծուած գտնել Եւրամիութեան շրջանակներում»:

ՀՀ վարչապետ Սերժ Սարգսեան

Էրտողանի վերաբերեալ Սարգսեան ըսած է. - «Չեմ կարծում, թէ ճիշդ է ասելը, որ նա դէմ է Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների հաստատմանը: Կը տեսնենք, թէ ինչ կը լինի ապագայում»:

Լաւատեսութիւն յայտնելով, որ Հայաստան եւ թուրքիա յառաջընթաց կ'արձանագրեն այս հարցով՝ Սերժ Սարգսեան հարց տուած է. - «Ի վերջոյ, ի՞նչ ենք շահում մենք եւ ի՞նչ է շահում թուրքիան»

ներկայիս իրավիճակից»:

«Նոյնիսկ «սառը պատերազմի» ժամանակաշրջանում, երբ Հայաստանը մաս էր կազմում Սորոսի Միութեանը, իսկ թուրքիան՝ ՆԱՏՕ-ին, մենք որոշակի չարաբերութիւններ ունէինք թուրքիայի հետ: Երկաթուղազիծ էր կառուցուել Հայաստանից թուրքիա: Բարձրավոյտ

էլեկտրահաղորդման գիծ էր անցկացուել երկու երկրների միջեւ», - ըսած է Հայաստանի վարչապետը՝ աւելցնելով. - «Ինչու՞ այժմ տրամաբանական չպէտք է լինի յարաբերութիւնների հաստատման իմ ցանկութիւնը»:

ՀՀ վարչապետը իր այս յայտարարութեամբ կը հակադրուի սփիւռ. քահայ կազմակերպութիւններու տեսակէտին, ըստ որուն, թուրքիոյ անդամակցութիւնը Եւրամիութեան պէտք է պայմանաւորուի Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչմամբ:

Կազմակերպությամբ
Քաջ Նապար հեռուստաժամի / Ամսագրի և Նայաստանի Ֆիլհարմոնիայի

Հարաստանի Ծնողապուրկ, Հաշմանդամ
Երեխաների Ա. Ծննդեան Հիմնադրամի
8-րդ Տարեկան Թելեթոն

Organized by Kach Nazar Publication and TV show, Along with Armenia's National Philharmonic.

8-th Annual Telethon 2008

Armenia's Disabled and Orphan Children's Christmas Gift Fund

Sunday December 16 2007

AMGA Channel 26 Glendale, Channel 30 Glendale
7:00 PM to 2:00 AM

SPONSORED BY:

Mr. and Mrs.
Arkady & Ira Ovanessian

WELLS FARGO

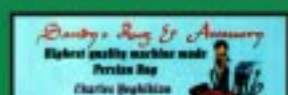
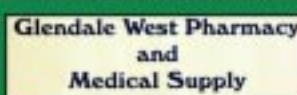
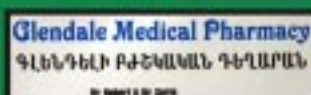
Wells Fargo is a proud participant at 8th Annual
ARMENIA'S DISABLED & ORPHAN CHILDREN GIFT FUND

Please make your tax deductible donations payable to: **A.C.C. GIFT FUND**
Wells Fargo account number - 3673881821

For more information please contact Wells Fargo Branch at
535 N. Brand Blvd., Glendale, CA. (818) 550-5021
A TAX-DEDUCTIBLE DONATION

Mr. Gagik Galstian

Massis Weekly

Volume 27, No. 45

Saturday, DECEMBER 15, 2007

Former President Levon Ter-Petrosian Rallies Thousands Of Opposition Supporters In Yerevan

YEREVAN -- Former President Levon Ter-Petrosian appealed to Armenia's leading businessmen to defy the government and back his presidential bid as he again rallied thousands of opposition supporters in Yerevan at the weekend.

In another wide-ranging speech, Ter-Petrosian also sought to reach out to other, much bigger segments of the population, condemning government plans to raise taxes levied from small business and describing Armenian farmers as the country's "unacknowledged" heroes. He also angrily hit back at continuing government claims that he "wrecked" the Armenian economy while in office.

Ter-Petrosian spent a considerable part of the 90-minute speech providing, in a characteristic academic manner, a detailed description of the politico-economic system of the medieval Mongol Empire which he said bears a striking resemblance to that of modern-day Armenia. He claimed that even the wealthiest Armenians are essentially at the mercy of President Robert Kocharian and Prime Minister Serzh Sarkisian, comparing the two men to Mongol khans who wielded unlimited power over their subjects. Mentioning Armenia's leading govern-

ment-connected "oligarchs" by name, he described them as "slaves" and said they will run the constant risk of losing their assets as long as Kocharian-Sarkisian duo remains in power.

"Until when will you put up with that humiliation?" Ter-Petrosian asked, addressing about 20,000 people who gathered in the city's Liberty Square. "Until when will you put up with your slave-like status? Don't you under-

stand that with your servility you prop up the foundations of the khanate and condemn our entire nation, including your own children, to slavery?"

"What keeps you from closing ranks and toppling the khan yoke loathed by everyone, including yourself? ... How do you sleep at night? Can you look your wives and children

Continued on page 4

Hrant Dink Named 'World Press Freedom Hero'

The International Press Institute named Hrant Dink, the murdered editor-in-chief of the bilingual Turkish-Armenian weekly *Ago*, as one of its World Press Freedom Heroes on Monday.

"Hrant Dink's nomination as our 52nd World Press Freedom Hero is a tribute to his bravery, but also an acknowledgement of his significant contribution to freedom of expression and press freedom in Turkey," IPI Director Johann Fritz said.

Dink, a well-known Turkish-Armenian editor and columnist, was murdered in Istanbul on January 19, 2007. He was shot twice in the head and once in the neck by a Turkish nationalist outside the offices of the newspaper he set up in 1996.

He had run into trouble with the law for articles about the 1915-17 massacres of Armenians under the Ottoman Empire during World War I and received a six-month suspended sentence in July 2006 for denigrating "Turkishness".

"The murder of Hrant Dink deprived Turkey of one of its most courageous and independent voices and it was a terrible event for Turkish press freedom in general," Fritz said as he handed the IPI award to Dink's widow, Rakel.

Dink was one of at least 91 journalists murdered so far in 2007, IPI said. "In most cases, these murders occurred with impunity. We call on governments around the world to ensure that those responsible for these heinous crimes are brought to justice," Fritz said.

Armenians File For Compensation In AXA Insurance Settlement

Nearly 2,000 Armenian citizens have laid claim to compensation by a French insurance company that had sold life policies to their forebears massacred by the Ottoman Turks during the First World War, a government official said on Friday.

The claimants hope to receive cash payouts as part of a \$17.5 million deal that settled in 2005 class-action suit brought by U.S.-based descendants of the Armenian genocide victims against the French group AXA.

The insurer disbursed last month the first \$1 million installment of the money to three French-Armenian charities. They are to receive a further \$2 million in the next two months. The rest of the money is go to an estimated 5,000 individual policy-holders mainly living in Armenia, France and the United States. They have until January 7 to

Continued on page 4

Armenian Election Coverage Worsening Main Radio And TV Channels Showing Unprecedented Bias Against Levon Ter-Petrosian

YEREVAN -- Armenia's main broadcasters have grown even more tendentious over the past month in their coverage of the upcoming presidential election, openly promoting the frontrunner, Prime Minister Serzh Sarkisian, and attacking his most formidable opponent, a media watchdog said on Monday.

The Yerevan Press Club (YPC) has been monitoring the election-related news coverage of the Armenian Public Television and Radio as well as six private TV channels and releasing reports on a monthly basis. It criticized the broadcasters last month for showing "unprecedented" bias against opposition leader Levon Ter-Petrosian and casting Sarkisian in a highly positive light.

Unveiling the findings of its latest monthly monitoring, the YPC said the situation has further deteriorated since then. "There are unprecedented phenomena which we have not witnessed in the past," the YPC chairman, Boris Navasardian, told reporters. "That includes an overtly negative coverage of opposition candidate Levon Ter-Petrosian. It's even more large-scale than what our previous monitoring detected."

According to Navasardian, the Public TV and Radio are particularly active in vilifying Armenia's former president. He said the state-controlled H1 TV channel,

the most accessible in the country, aired 47 overwhelmingly critical reports on Ter-Petrosian in November. Sarkisian's name, by contrast, figured in the news for 148 times and almost always in the positive context, he added.

The YPC monitoring also found that the public radio aired over a hundred Ter-Petrosian-related reports in November and that 80 percent of them were "negative."

"In terms of the volume [of news coverage] Levon Ter-Petrosian holds the number place at the radio," said Navasardian. "That's a unique phenomenon." "It is unfortunate that that is being done by media outlets which we previously cited as positive examples," he added.

The YPC suggested that the TV coverage is now far more biased because the outcome of the presidential election scheduled for February 19 is less predictable than that of the May polls. "The more unpredictable the election outcome becomes, the more unethically media outlets behave," he said.

Navasardian criticized Ter-Petrosian as well, saying that he has turned down offers to be interviewed by unnamed TV stations. "It's easier to talk at a rally," he said. "You say only what you want to say and don't have to answer resulting questions.

US House Of Representatives Passes The Genocide Accountability Act

WASHINGTON, DC -- The US House of Representatives has passed the Genocide Accountability Act (S. 888) considered as a crucial step forward in closing a legal loophole that prevents the Justice Department from punishing perpetrators of genocide who find safe haven in the United States.

The vote in the House allows non-U.S. nationals who have entered the United States to be prosecuted for genocide committed outside the country. Under current law, genocide is only a crime if it is committed within the United States or by a U.S. national outside of the country. Conversely, laws regarding torture, material support for terrorism, terrorism financing, hostage taking and other federal crimes allow for extraterritorial jurisdiction for crimes committed outside of the United States by non-U.S. nationals.

"The Genocide Accountability Act is an effort to ensure that our United States' laws provide adequate authority to prosecute acts of genocide," said Rep. John Conyers (D-MI), chairman of the House Judiciary Committee. "We should not have a situation where perpetrators of genocide are allowed

Continued on page 4

Turkeys March Towards Europe And Emasculation Of The European Armenian Lobby

By Toros Sarian

On the 14th December the State heads of the European Union (EU) will be holding their summit meeting in Brussels and will be discussing, among other subjects, the acceptance of Turkey into the EU.

Armenian associations from across Europe have been busily organizing a massive demonstration in the Belgium capital city. This protest is aimed at the EU as they have decided not to make Turkey's recognition of the Armenian Genocide a condition for EU entry negotiations.

In June 1987 the European Parliament had passed a resolution accepting the tragic events which took place 1915-1917 against the Armenian population of the Ottoman Empire to be Genocide in the sense of the UNO's General Assembly convention for The Prevention and Prosecution of Genocide, adopted on 9th December 1948?

At that time Turkey's refusal to recognize its crimes against the Armenian people was viewed by Parliamentarians as an insurmountable barrier to Turkey's entry into the Community.

Since then, the European Parliament has demanded in numerous resolutions that the European Commission and the Council persuade Turkey to recognize the Armenian Genocide and to open the border to the Republic of Armenia.

In December 2004 the European Parliament appealed to Turkey to push forward the reconciliation process with the Armenian nation by recognizing the Armenian Genocide during the Ottoman

Empire period.

Again in 2005, the members of the European Parliament appealed to Turkey to recognize the Genocide and made this a condition of EU membership. A year later Turkey was criticized in a resolution by the European Parliament for continuing to deny the Genocide despite countless appeals to accept the historical and proven facts.

Although, the recognition of this crime is not formally one of the membership criteria it is essential that Turkey stands behind and comes to terms with its past.

Despite these countless resolutions voted on and passed by the European Parliament, Turkey continues its well known policy of denial. The European heads of state and government have ignored the resolutions of the European Parliament, as a result these resolutions have had no effect.

Most recently, a certain change has been taking place in the European parliament.

In one European Parliament resolution passed on 24th October, Turkey was only asked to begin an honest and open dialogue about their past events.

The Turkish and Armenian Governments must launch a process of reconciliation not just for the present but also for the past.

A motion to change the resolution demanding official Turkish recognition of the Armenian Genocide did not find a majority and was voted down 260 to 309, with 31 abstentions.

Whilst the Armenian lobby in Brussels is increasingly losing influence, the

Turkish lobby is making up ground rapidly. It has been the intensive work and influence of German members of the European Parliament of Turkish descent which has resulted in the demand for official recognition of the Armenian Genocide being removed from most recent resolutions.

The successful travel agent Vural Öger who holds a seat for the SPD in the Foreign Affairs Committee in the European Parliament has been following a pro-Turkish course.

As committed to the cause and sitting in the Foreign Affairs Committee in the European Parliament is Cem Özdemir a member of the Green Party and also of Turkish descent.

The Turkish government has known for a long time that the increasing number of politicians of Turkish descent sitting in the European Parliament and in National Parliaments can be of great value in their lobbying campaigns.

The Armenians in Europe are in intense competition with a quietly growing Turkish lobby, especially in Germany. In the coming years the influence of this Turkish Lobby will grow and it is becoming clearer that the Armenian voice has only a significant power base in France.

The Armenian National Committee of Europe was renamed the European Armenian Federation for Justice and Democracy in 2002 and has worked hard trying to establish an influential Armenian lobby in Brussels. Unfortunately, the results have been very marginal.

One significant weakness in the EAFJD's strategy has been their unrelenting efforts on making the recognition of the Armenian Genocide a condition for Turkey's EU membership.

Even when many European politicians have a deep respect for this demand, they are not prepared to bring up this question during the EU entry negotiations with Turkey.

They are hoping that out of the slow democratization process now beginning in Turkey the conditions will be created for a Process of Reconciliation between Turkey and Armenia.

However, despite many improvements in the direction of more democracy, the official position in Ankara regarding the question of the Armenian Genocide remains unchanged.

The court judgement of Hrant Dinks, the publisher of AGOS has shown that even those Armenians who also

believe in change through dialogue are seen as enemies by the Turkish Government. That Hrant Dinks did not allow himself to bend to Turkish legal pressure resulted in his murder.

Turkey is continuing its blockade of Armenia and, in cooperation with Azerbaijan, is attempting to weaken the Armenian Republic through political and economic isolation tactics.

All appeals from the EU have been ignored and it is clear that not one of the resolutions stemming from the Europeans Parliament have had the least effect on the Turkish Government's attitude towards the Armenian Republic or the Armenians.

Neither the EU Commission nor the EU Council have taken any measures to give any of the EU Parliament's resolutions any degree of political weight.

From this it is easy to conclude that the EU Parliament's historical resolution of 1987 and all the following resolutions are merely worthless pieces of paper.

Over the last years, Turkey has confidently carried out its old policies and through pressure and blackmail has prevented the recognition of the Armenian Genocide by other nations.

At the same time the Turkish Government has suppressed critical opinion in its own country, thus preventing an open and critical discussion which the crimes against the Armenian people require.

The demonstration on the 14th December will certainly not change the present policies supported by the various EU decision making institutions. It will remain a powerless protest of a powerless association whose voice is becoming weaker and weaker and being listened to by fewer and fewer politicians.

Therefore, it is of utmost importance to establish an Armenian Lobby which is in the position to develop and make public a new political strategy reflecting the conditions of this new political reality.

The campaign to force the political recognition of the atrocities has reached its limits and as in 1980 when it became necessary to change the strategy in the fight for the recognition of the Genocide to more political and peaceful methods so it is today necessary to make critical changes to the present flawed strategy.

Toros Sarian is a historian and community activist in Hamburg, Germany

Survey Shows Armenians Pessimistic About Corruption

Most Armenians regard their government's stated fight against corruption as ineffective and believe the illegal practice will become even more widespread in the years to come, according to a new opinion poll made public on Thursday.

The poll was part of an annual report on corruption practices around the world conducted by Transparency International, the Berlin-based anti-graft watchdog. Its latest Global Corruption Barometer is based on population surveys conducted in more than 60 countries, including Armenia, with the aim of gauging their citizens' perceptions and experiences of corruption.

According to the leaders of Transparency's Armenian affiliate, the Center for Regional Development (CRD), 54 percent of some 2,800 Armenians randomly interviewed by the U.S. Gallup organization last summer believe the scale of bribery, nepotism and other corrupt practices in their country will increase in the next three years. Only 20 percent of them predicted a decline in graft, said Varuzhan Hochtanian, the CRD's deputy chairman.

The figures reflect widespread public skepticism about crackdowns on corruption repeatedly announced by the Armenian authorities in recent years. Hochtanian said 54 of those polled think those efforts have produced no tangible results, compared with 28 percent claiming the opposite. Respon-

Varuzhan Hochtanian, right, and Amalia Kostanian, the CRD chairwoman, present the poll's findings at a news conference

dents described the judiciary, police, the tax inspectorate and universities as the most corrupt institutions.

The government unveiled in late 2003 and claims to have successfully implemented a three-year plan of actions aimed at tackling the problem. However, there is little evidence that the set of mainly legislative measures has had a major impact on the situation on the ground. A separate poll released by the CRD early this year found that most Armenians feel that government corruption has actually increased in recent years.

That appears to explain why Armenia ranked 99th out of 180 nations covered in the most recent Corruption Perceptions Index, another Transparency International survey conducted on an annual basis. Even so, it was judged to be less corrupt than most other former Soviet states, including Russia and Azerbaijan.

AMAA James G. Jameson Essay Contest Open To High School And College Students

The Armenian Missionary Association of America (AMAA) has announced it will once again sponsor the James G. Jameson Essay Contest. Topics should touch upon some aspect of Armenian heritage such as religion, literature, language, history, culture, geography, economy or history.

Awards will be made in two categories: High School contestants and College/University contestants. The deadline for entries FEBRUARY 2008.

All Armenian or part-Armenian students are eligible. Only unpublished entries will be accepted. The winner in each category will be awarded \$250.00, provided from the income of a special fund established by Mr. & Mrs. James G. Jameson of Brookline, MA.

The essays should be written in English and have a length of 1,000 to 2,000 words. A contestant is allowed no more than one entry per year, and no more than one member of a family may receive an award in a five-year period. If no submitted essay is considered sufficiently meritorious, no award will be granted that year.

Entries and/or inquiries should be directed to:

James G. Jameson Essay Contest Armenian Missionary Association of America, Inc. 31 West Century Road, Paramus, NJ 07652

Some books are stillborn. Some books last a few years or at most one generation. And there are some books that are immortal. I consider the two books reviewed in this article to belong to the immortal group, as long as there will be men living in this world. The recent publication, in English, of the memoirs of M. Shamdanzian, titled "The Fatal Night: An eyewitness account of the extermination of Armenian Intellectuals in 1915" prompted me to write a review of these two books. (I have Shamdanzian's book in Armenian for the last three decades, and I thought other readers may be interested to read it).

It is often said or written that the Armenian generation that survived the Genocide committed by Ottoman Turkey, did not publish –with few exceptions- their experiences, so all the world would know what had happened. Since 1965, we have seen many survivor stories printed or recorded on tape. Of course, the books published by the Armenian Compatriotic Unions contain lots of survivor stories in 130 volumes of these books, comprising 75,000 pages. (For a list of these books, see my article 'Histories of Armenian Communities in Turkey' in "The Armenian Review" March 1980. or an updated version in "The Armenian Observer", March 27, 2002. or "Nor Gyank" Weekly, Jan. 21, 2002.

The memoirs of the survivors of the Turkish genocide are very important to the Armenian nation, as well as to humanity. To quote Aram Andonian: "Much has been lost from Armenian martyrology. Lost are the voices who were massacred in Turkey and the Syrian-Iraqi desert". The old English saying "Dead men do not tell tales" is undoubtedly true in the case of massacred Armenians. [Here I may add, in parenthesis that, Aram Andonian was one of the intellectuals deported to Chankiri, He was set free in July 1915, however, he had fracture of his leg, and was admitted to a hospital in Ankara. He thus survived. He is the author of the famous book, "Medz Vojirç", a history of the Great Crime.

As is well known, on April 24, 1915, according to an order signed by Talaat Pasha, [one of the architect of the Armenian genocide] most Armenian intellectuals living in Constantinople were arrested in one day and deported to Asiatic Turkey, namely, to Ayash and Chankiri. Talaat's order, that decapitated the Armenian Community by deporting the intellectuals, read as follows: "This evening at 1023 hours, train number 78 will leave Haydarpasha (station, S.K.) and will arrive in Ankara the day after at eight o'clock, with train no. 164. On the train there are fifteen policemen, two officers, one commissar, one civilian official accompanied by seventy five armed soldiers and about one hundred eighty deportees consisting of leaders of Armenian revolutionaries and those whose living here (in Istanbul, S.K.) is considered to be inconvenient. Of these, about sixty to seventy will remain under arrest in the military depot in Ayash and the remaining hundred will be deported via Ankara, to Chankiri".

(Translation of this order from Ottoman Turkish to English is mine. The original of the order is given in the official Turkish government book published recently, titled "Armenians in the

From The Book Shelf - Two "Must read" Books "The Fatal Night" And "Ayashi Pandç"

Reviewed by Sarkis Y. Karayan, M.D.

"THE FATAL NIGHT : An Eyewitness account of the Extermination of Armenian Intellectuals in 1915". by Mikayel Shamtanchian. 1874-1926. Translated from Armenian by Ishkhan Jinbashian.. H. and K. Manjikian Publication – Genocide Library no.2. Studio City. California 2007, 67 p.

"AYASHI PANDÇ"; [The Prison of Ayash] by Dr. Avedis Nakashian . Printed in Aleppo, 1930ies.. Reprinted in 1969 in Beirut by Donigian Press, with the title "Yegherni hedkerov: Hay mdavoragannerou tserpagalutiunç yev Ayashi pandç " [On the tracks of the Genocide; the arrest of the Armenian intellectuals and the Ayash prison]. Summary of this book in English is given by Dr. Nakashian, in his autobiographical book, "A Man Who found a Country" (Thomas Crowell Co, New York, 1940) pp. 204- 222.

Ottoman Documents: 1915-1920" published by the Turkish Republic, Prime Ministry, General Directorate of the State Archives, Directorate of Ottoman Archives, Publication No.25, Ankara, 1995).

Deportees to Ayash

In the group of seventy deportees that were imprisoned in Ayash, one of them was a physician, Dr. Avedis Nakashian, a relative of my family.

He was one of the few that was set free on June , 1915, and wrote the book mentioned above "Ayashi Pandç " and "A Man Who found a Country". He was born in Aintab 1867. Graduated in 1891 from the Medical School of my alma mater, American University of Beirut , called Syrian Protestant College then. Dr. Nakashian was a famous physician in Turkey, practiced his profession in several cities and treated many famous Turks. He is also the author of several books about his travels all over the world, written in Turkish with Armenian letters.

A second person, a business man taken to Ayash from Istanbul was Puzant Bozajian. He was a relative of the author Teotig (Lapjinian). He was one of the few that was let free from Ayash prison, and wrote a short account of his experience in Ayash prison. His confirms Dr. Nakashian's story. See Teotig, (Hushartsan Nahadag Mdavoraganoutian" pp.113-30, edited by Teotig, printed by the Communist Party of Armenia, 1980, with a preface by the Academician Kaloust Kaloyan),

In the group of 150 deportees that were sent to Chankiri, there was Mikayel Shamtanzian, an intellectual a newspaper publisher and a teacher. He somehow survived, and after the War ended, he published in 1919 his experiences in a book titled, in Armenian, "Hay mdkin hargç yeghernin"

[The loss of Armenian intelligentsia during the Genocide]. It was reprinted in 1965, in Antilias, on the occasion of the 50th anniversary of the Armenian genocide, and in English this year, as mentioned above. More about this book below.

Of those who survived the hell of Ayash and Chankiri, only three survivors, Dr. A. Nakkashian , Mikayel Shamdanzian and Puzant Bozajian , mentioned above have published, their bitter experiences in the books mentioned above. These books document some of the most barbaric acts and sadistic behaviors that any group of human being have shown . The group I am referring to are the leaders of Ittihad and Terakki

Ottoman Party. None of the deportees were accused of any crime for their arrest and deportation.

As mentioned above in the order of deportation signed by Talaat on April 24, the group of about 220 intellectuals were deported by train towards Ankara. Some 70 of these deportees were sent to the town of Ayash, and the rest , about 150 persons to Chankiri,

Dr. Avedis Nakashian's book- "The Prison of Ayash"

Ayash is a small, backward town, forty miles west of Ankara. It has been inhabited only by the Turks The only famous place in the town is its prison [an old military barrack]. The prison of Ayash has been called, since 1915, "The Funeral home of the Armenian intellectuals". Of the seventy one persons imprisoned in Ayash, 21 were teachers or writers, 4 editors of books or newspapers, 4 were lawyers, 5 physicians, including the above mentioned Doctor Nakashian, and Dr. Kh. Boghosian, a psychiatrist who was later freed and settled in Aleppo.

Of those deported to Ayash, 20 were leaders of Tashnag party, 4 of Hnchag party, and the remaining 47, like Dr. Nakashian, did not belong to any political party.

Of the 71 deportees to the Ayash prison, only 5 or 6 survived. I do not think any of these survivors described the horrible ordeal of the life in this infamous prison, except Dr. Nakashian and P. Bozajian. Most Armenians have heard about this prison. I give Dr. Nakashian's description of this place quoting him verbatim from his book, "A Man Who found a Country", from pages 203 to 219.

Two days after traveling by train from Istanbul, he states:

"The next afternoon we arrived at a small station near Angora (Ankara). Here another strange proceeding took place. Out of two hundred and twenty Armenians on the train, seventy-one names were called out. Mine was included among them. We went down, while the train moved on with the rest [Shamdanzian was among this group in the train, S.K.). Some carriages were waiting. With three companions, I was assigned to one of the carriages. I asked the gendarme where we were going. No answer. But after a while he said "Yasakh" meaning "forbidden". I gave him some cigarettes. Immediately he said "Ayash". I had never heard the word before...

"The prison was an old barrack on a hill outside a Turkish town called Ayash. We were counted and one by one

ushered into a barn like place, which would be our place of residence for who knew how long".

Life in the Prison

"The barrack was a barn -like structure, twenty by forty feet (About 7 by 14 meters, S.K.). All the windows were barred with thick wooden beams and it was filthy beyond description, smelling with all the odors imaginable. It had been used as a stable for animals and was now provided by the Turkish government as a living place for Armenian intellectuals. We lay down to sleep, the entire seventy-one of us in that one room and on the floor of course. We had to pack ourselves as sardines, using our shoes as pillows and coats as covers. [The space in the room ,as mentioned , was 20 by 40 feet, making a total of 800 square feet. Therefore for each of seventy one persons, the space available was 11 square feet or a little less than one square meter, hardly enough to sit down, S.K.]. "It sounds absurd when I write about sleep under such circumstances. There was only one toilet room and one faucet. All seventy one had to use that one establishment and that single faucet. No one had any towels or bed to make or remove. We were virtually locked inside this barn, and doors and windows were closed and barred. There was no remote possibility of taking the fresh air, no chance to walk or exercise".

"After a few weeks, a most formidable enemy invaded our highly restricted domain, not in the singular but in alarming numbers. Bugs and lice learned where we were and entered our closed quarters to multiply by hundreds and thousands. It was utterly impossible to sleep for a solid hour".

"Cultural" life in the prison

" In a month we had adjusted ourselves to prison life. It was not always unpleasant and dull. We held forums debating upon political and social questions. Excellent speeches were delivered by qualified orators. Also, there were some distinguished actors in the company. They recited parts from Shakespearean dramas and bits from other famous authors. We sang a lot, while the prison walls vibrated to our mingled discords and harmonies. Never did we lose hope. We felt confident of an Allied victory. We relied upon our faith in the Christian nations to save us from the Turks."

Slaughter of intellectuals begins

"During this suspense-filled days, our numbers were being reduced steadily. Every three or four days, from one to four companions would be removed from our ranks and taken to some unknown destination. Men of letters, scientists, in fact from all professions went the way of the missing such men as Doctor Daghavarian (Founding member of Armenian General Benevolent Union-AGBU- with Boghos Nubar, S.K.), Zartarian, Mourad, Shahbaz, Khajak. All were taken away. We could not refrain from the presentiment, the chilling suspicion , that they had been taken forever".

Dr. Nakashian was freed on July 23, 1915, after serving three months as a prisoner. He migrated to USA and practiced his profession in New York.

Continued next week

US House Of Representatives Passes The Genocide Accountability Act

Continued from page 1

to enter, or reside in the United States and use this country as a safe haven from prosecution.”

“This cannot be the last step,” Conyers added. “If we’re going to fulfill our role in the world as the beacon for basic human rights and freedom from persecution we must continue to develop the humble legislative beginning we have begun today.”

Representative Sheila Jackson Lee (D-TX) said the 20th century has been called “the Age of Genocide,” adding that the genocides in Rwanda, the former Yugoslavia, Cambodia, Germany, and the Ottoman Empire have shown the world “the monstrous potential of totalitarian regimes determined to annihilate entire ethnic, racial and religious groups.”

Rep. Howard Berman (D-CA), who introduced the House version (H.R. 2489) of the Genocide Accountability Act, said that the purpose of the measure is to ensure that the perpetrators of genocide

are accountable under U.S. law.

“S. 888 will strengthen the reach of U.S. laws to prosecute any individuals found in our country, who have taken part in acts of genocide, in Darfur or anywhere else,” Berman said.

“Genocide continues to be a threat in the world and we should attack it wherever we find it,” said Congressman Robert C. “Bobby” Scott (D-VA).

Others who spoke in favor of S. 888 on the House floor yesterday included Representatives Stephen Cohen (D-TN), Randy Forbes (R-VA), Mike Pence (R-IN) and Christopher Shays (R-CT).

The Senate bill, introduced by Senators Richard Durbin (D-IL) and Tom Coburn (R-OK), is the first piece of legislation produced by the Senate Judiciary Subcommittee on Human Rights and the Law. In February, the Assembly called on Congress to strengthen international legal protection against genocide and its denial in testimony submitted for the Subcommittee’s hearing on “Genocide and the Rule of Law.”

Armenians File For Compensation In AXA Insurance Settlement

Continued from page 1

file for compensation.

Armenia’s Justice Ministry is also involved in the process, receiving and processing necessary documents by Armenian nationals seeking compensation. “We have so far received about 1,900 applications, 700 of which have already been forwarded [to AXA,]” Tamara Shakarian, an advisor to Justice Minister Gevorg Danielian, told RFE/RL. “The rest of them are being processed and will be forwarded soon.”

More than 1,200 Armenian citizens have already been compensated this year as part of a similar settlement made by the U.S. New York Life Insurance company with Armenian-American heirs to genocide victims in

2004. Lawyers that negotiated the \$20 million deal have similar actions pending against Deutsche Bank and Dresdner Bank of Germany.

Shakarian said that individuals hoping to be compensated by AXA have to fill out five-page forms and submit more detailed information about their relation to original policy-holders than was required by New York Life. The Justice Ministry provides them with counseling free of charge, she said.

“The process is a bit cumbersome,” said one woman whose family has been paid \$2,000 by New York Life and is going to lay claim to AXA as well. “You have to come [to the ministry] in early in the morning and wait for many hours. But maybe that’s the way it should have been.”

California State University, Fresno Armenian Studies Program Spring 2008 Course Schedule

The Armenian Studies Program at California State University, Fresno is announcing its Spring 2008 semester schedule of classes. Nine courses will be offered, taught by Dr. Dickran Kouymjian, Haig and Isabel Berberian Professor of Armenian Studies and Barlow Der Mugrdechian of the Armenian Studies Program. Two special one-unit courses are being offered, Armenian Church and Armenian Genocide, for one unit of credit on one weekend each. The classes are open to regular students at Fresno State and are also open through Open University to the public. For additional information on any class, please contact the Armenian Studies Program at 559-278-2669.

□ Arm 1B Elementary Armenian 4 10:30A-11:35A MWF B Der Mugrdechian

□ Arm 148 Mstrpcs Arm Culture 3 9:00A-9:50A MWF B Der Mugrdechian

□ Arm S 20 Arts of Armenia 3 Arranged D Kouymjian (3 sections)

□ Arm S 108B Arm History II 3 9:30-10:45A Th B Der Mugrdechian

□ Arm S 121 Arm Painting 3 Arranged D Kouymjian

□ Arm S 120T Armenian Church 1 5:00-9:50P Friday, 9:00A-5:00P Saturday B Der Mugrdechian

Class will meet Friday and Saturday, February 8 and 9, 2008.

□ Arm S 120T Armenian Genocide 1 5:00-9:50P Friday, 9:00A-5:00P Saturday B Der Mugrdechian

Class will meet Friday and Saturday, April 11 and 12, 2008.

Levon Ter-Petrosian Rallies Thousands Of Opposition Supporters In Yerevan

Continued from page 1

in the eyes?”

“If you continue to dishonorably serve the current authorities, they will be able to destroy you one by one at any moment,” he continued. “But if you jointly oppose them, they won’t last even for one day.”

So far only one of the “oligarchs,” who made their fortunes thanks to their government connections, has lent support to Ter-Petrosian’s bid to return to power. Khachatur Sukiasian, a parliament deputy and the main owner of SIL Group, pledged last week to stand by the ex-president “until our victory” despite an ongoing government crackdown on his businesses.

Virtually all other tycoons remain loyal to Armenia’s top leaders. They have financed Kocharian’s and his allies’ election campaigns and are expected to render similar assistance to Sarkisian in the upcoming presidential election. Sukiasian has claimed that many of them privately sympathize with Ter-Petrosian but are too scared to revolt against the authorities.

In his speech, Ter-Petrosian disputed the widely held belief that the “oligarchs” are allowed to grossly evade taxes in return for their political and economic support for the ruling regime. He alleged that most of the taxes paid by them end up in the pockets of “jackals” running the country — his most bitter personal attack on Sarkisian and Kocharian yet. “In fact, you have fulfilled your tax obligations but your payments have gone not to the state budget but to a totally different place,” he said.

Ter-Petrosian also sought to win over tens of thousands of Armenians owning small businesses. Many of them have until now paid only a so-called “simplified tax” and have been exempted from other, heftier duties. Citing the need to combat tax evasion, the Armenian government pushed through parliament earlier this year a legal amendment that will make it much harder for small firms to qualify for simplified tax.

Ter-Petrosian condemned the measure, which will take effect on January 1, and reiterated his claims that the Armenian economy is being increasingly monopolized by the government-linked super rich. “The majority of entrepreneurs representing the middle class, having long lost their independence, are trapped in the net of monopolist companies involved in wholesale trade,” he said.

Ter-Petrosian also responded to government claims that his views on Turkish-Armenian relations are “pro-Turkish.”

“Speaking about my being pro-Turkish are individuals who had sheepishly served Turks during a lengthy period of their adult life,” Ter-Petrosian shot back in a blistering reminder of the fact that Kocharian and Prime Minister Serzh Sarkisian had held senior positions in the Communist hierarchy of Nagorno-Karabakh at a time when it was ruled by Azerbaijan.

Ter-Petrosian stressed that three generations of his family “fought against the Turks in one way or another,”

recalling in particular their participation in a 1915 siege of several Armenian villages on the Turkish Mediterranean coast by Ottoman troops.

“My grandfather took part in the heroic battle of Musa Dagh; my seven-year-old father carried food and water to [Armenian] positions; while my mother was born in a cave in those days,” he told the crowd. “If French warships had not accidentally passed by the Musa Dagh coast, then I would not have existed and, to the delight of Robert Kocharian and Serzh Sarkisian, spoken from this podium today.”

“In 1966, at the age of 21, during a demonstration held on the occasion of the genocide anniversary I was arrested [by the Soviet KGB] and kept in a Yerevan jail for about a week at a time when Kocharian and Sarkisian had not even heard about the word genocide,” he said.

Ter-Petrosian said he continues to believe that genocide recognition should not have been included on Armenia’s foreign policy agenda after his resignation in 1998. “It is time to understand by setting ultimatums and cornering Turkey nobody can force it to recognize the Armenian genocide,” he said. “I have no doubts that Turkey will sooner or later recognize the Ar-

2008 Presidential Election Monitor

According to the telephone poll commissioned by Aravot newspaper and conducted by APR group during 28 November – 1 December 2007 among 663 Yerevan residents, if elections were to be conducted in “coming Sunday” (2 December), the votes may have the following distribution:

Serj Sargsyan	19.2%
Levon Ter-Petrosyan	9.2%
Vazgen Manukyan	4.4%
Artur Baghdasaryan	2.1%
Vahan Hovhannisyan	2%
Artashes Geghamyan	1.4%
Undecided	31.5%
Against everyone	18.7%

menian genocide, but that will take place not before a normalization of Turkish-Armenian relations but after the creation of an atmosphere of neighborhood, cooperation and trust between our countries.”

Ter-Petrosian at the same time rejected as “unacceptable and offensive” Turkey’s calls for the creation of a Turkish-Armenian commission of historians that would be tasked with determining whether the mass killings of Ottoman Armenians constituted a genocide. He also criticized Ankara for its furious reaction to genocide resolutions adopted by various countries of the world under pressure from their Armenian communities.

“Turkey must not confuse Armenia with the Diaspora and must not resent the latter’s behavior because the Diaspora is a consequence of the genocide,” he said. “Had it not committed a genocide, there would have been no Diaspora.”

ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Արդարևեւ չմերժելով բարեկամի առաջարկը ներկայ գտնուեցի հանդիսութեանը: Հրաւերը 27 Նոյեմբերի իրիկնամասին 5:30ի համար էր, երբ մուտք գործեցինք սրահը, արդէն դրսում մութ գիշեր էր, իսկ առանց չսփառանքեցիք պէտք է ասել որ ճիշտ ու ճիշտ ցերեկ՝ լուսահեղեղով ողողուած սրահ, այս մէկը շատ լաւ է, որ ամէն ինչ գեղեցիկ է երեւում լուսաշողախ լոյսերի ներքոյ: Թող հրաշագեղ ստեղծարար էղիտոնի հոգին յաւերժ խաղաղ ու երջանիկ կեանք վայելի դրախտային օթեւաններում, որ իր զիւտով անմեկնելի ծառայութիւն մատուցեց մարդկութեան խաւարի դէմ լոյս սփռելով:

Եթէ չսխալուեմ մի 25 սեղաններ շարուած էին սրահում, որոնցից հագու քանի շուրջ հիւրերի էին տեղաւորուած, մնացածները բերանները բաց պալապուս էին հիւրերի, մի քանիսը դատապարտուեցին հէնց կարօտ վիճակում մնալ: Պէտք է ասել, որ հզօր լոյսերի շողերի ներքոյ ամէն ինչ փայլում էր, եթէ ոսկի չէր, նա փայլում էր որպէս ոսկի, ադամանդ չէր, նա փայլում էր որպէս ադամանդ, թիթեղն էլ փայլում էր որպէս թանկագին մետաղ:

Հանդիսութիւնը քանի որ հարսանիք, մկրտութեան հանդէս կամ ամուսնութեան տարեդարձ չէր, անպայման ունենալու էր յայտագիր: Յայտագիրը ընդհանրապէս սրահը ներս մտնելիս յանձնում են մարդու ձեռքը, կամ դնում են աթոռի վրայ, սակայն այս անգամ գոնէ ինձ համար, որ հանդէսներին քիչ են հրաւիրում հարուստ չլինելու պատճառաւ, (այս մէկը մաքուր արտով եւ հաւատարմութեամբ եմ ասում՝ երանի ես էլ դրամ շատ ունենայի, որ բարի գործերի համար սրտաբուխ նուիրելի եւ օգտակար լինելի) նորոթիւն էր, որ յայտագիրը դրել էին դեւերտի պնակի կողքին դանակ պատառաքողի տակ, որ յանկարծ թեւ չառնի եւ փախչի, քանի որ հանդիսութեան բնոյթին խորթ մի յայտա-

գիր էր, փոխանակ հայերէնով գրուէր, լրիւ օտար լեզուով էր, դրանով հանդերձ որ հայկական հանդէս էր եւ մի տասից պակաս օտար պատուարժան հիւրեր կային, որոնց համար կարելի էր քովիները թարգմանէին:

Ճիշտն ասած ես բան չհասկացայ այդ յայտագրից եւ չկարողացայ ծրագրին հետեւել, հանդիսութեան ամբողջ ընթացքից էլ ազնիւ խօսք եմ ասում, բան չհասկացայ: Եթէ նախապէս տեղեկացուէր ծրագրի ամբողջ ընթացքը օտար լեզուով է, ճշմարիտն եմ ասում չպիտի ներկայ լինէի, որովհետեւ անգլերէն իմացութիւնս տկար է: Մեծապէս համոզուած եմ, որ անգլերէն լեզուն տարածուած է, ասելով չէ, այլ գործնականի մէջ էլ այդպէս է, որովհետեւ այդ նշանակում է մերիներ՝ դարաւորն ու կատարեալը այդպիսի սովորական վայրերում մոռանալու եւ հպարտանալու, որ այլ լեզուով կարողանում ենք խօսել, լեզու իմանալը շատ լաւ է, անշուշտ բոլոր կենդանի լեզուները իմ մօտ յարգի են անխախտ, օտար լեզու իմանալը անձնական հարց է, իսկ ազգային պահանջը այլ:

Այդ հանդիսութեան գեղարուեստական բաժինը կարճ եւ համեստ էր, այս պարագաներում անհրաժեշտ է աւելի ճոխ ծրագրով՝ ազգային երգ, պար, ասմունք ունենալ գրաւելու եւ ազդեցութիւն թողնելու համար:

***

Պատմում են թէ երբ Տիգրան Պետրոսեանը շահմատի ախոյեան դարձաւ աշխարհում սովետի ժամանակ, նրան արտօնուեց ճամբորդութիւններ կատարել տարբեր երկրներ: Ասում են՝ նրան ուղեկցողները նաեւ այլ ազգից էին: Նա ուր որ լինում էր, ինչպէս միջին արեւելեան, Եւրոպական եւ արեւմտեան երկրներում իրեն դիմաւորողները խօսում էին Մեծն Շախմատիստի լեզուով, նրան մեծապէս յարգում, պատուում եւ պարծենում էին նրա ախոյեանութեամբ: Նրա ուղեկցող անձինք զարմացել էին, անհամբեր

հարց են տալիս Գործադասերին.
- Ընկեր Պետրոսեան դու միթէ՞ քանի լեզու ես իմանում, որ ուր գնում ենք այդ երկրի ժողովրդի լեզուով ես խօսում.
- Ընկերներ այդ մարդիկ, որոնք ինձ դիմաւորում են, ինձ մեծարանքի են արժանացնում եւ իրար հետ խօսում եւ գրուցում ենք, դրան հայեր են, իմ ազգի ժողովրդից են.
- Ինչպէս թէ, միթէ՞ աշխարհում այսքան շատ հայեր կան, որ մէկ լեզուով էք խօսում, ուրեմն ձեր լեզուն միջազգային է, քանի որ ամէն տեղ կաք:

Այո՛, մեր լեզուն իր ճկունութեամբ, հնչիւնների համակարգով, գրելու, կարդալու եւ արտասանելու դիւրութեամբ առաջարկուեց, որ միջազգային հարորդակցութեան լեզու դառնայ, սակայն պայմանները եւ միջոցները չներեցին, համարանշարն առաջ քաշուեց, սակայն չիրականացաւ:
Տեսնում էք բարեկամներ մեր լեզուի հմայքը, եւ մենք ինչպէս ենք վարում նրա հետ, ինչպէս ենք մեզ խեղճացնում: Երբ մի սրահի մէջ դու լիակատար մեծամասնութիւն ես եւ հանդէսը դու ես կազմակերպել, ինչո՞ւ քո լեզուով չպիտի արտայայտուես եւ յայտագիրը քո լեզուով չգրես, ուրեմն՝ քերձ ազխողը դրախտ է (որդը ծառից է, որ չորանում է): Մեր մեծերը եթէ անտարբեր լինեն, վայ է եկել մեր փոքրերին, արդէն տեսնում ենք, թէ ինչպէս՝ տնում, փողոցում եւ դպրոցում օտար լեզուով են խօսում:
***

Կիրակնօրեայ հայերէն դասընթացքի եկեղեցուց սրահումն էի գտնուում, մի գեղեցկատեսիլ հայ օրիորդ էր պարապում՝ մանր ու մուկր՝ երեխաների եւ պատանիների հետ: Տեսնեմ՝ օրիորդը փոքրերին տեղափոխելիս եւ խօսելիս օտար լեզուով է ասում, անհանգիստ վիճակից հարց տուի.
- Օրիորդ ջան, մատաղ քեզ, այս երեխաները միթէ՞ հայ չեն.
- Ինչու չէ, հայ են.
- Որ հայ են, ինչո՞ւ ես օտար լեզուով խօսում:
- Օտար լեզուի են վարժուած.
- Ինչպէս թէ օտար լեզուի են վարժուած. հայերէն խօսիր, որ հայերէնի վարժուեն, նրանց ծնողները բերել են քո մօտ, որ հայերէն սովորեցնես, ոչ թէ օտար լեզու:
Ամերիկան ազատ երկիր է եւ որեւէ մշակույթ եւ կրօն արգելուած չէ, ոչ ոք քեզ չի ստիպում կամ արգելք չի լինում, որ քո լեզուն, կրօնը եւ սովորութիւնները չպահես ու չպաշտպանես:
Երբ նուիրուածութիւն լինի, սէր ու կոչում լինի, նախանձախնդրութիւն եւ եռանդ լինի, ամէն ինչ կարգին իր տեղումը կը լինի:
Ո՞վ պիտի այդպէս լինի:
Խնդրում եմ, խորը մտածենք:

Blue Cross of California takes the worry out of health care.

Our goal is to make staying healthy easier with a variety of affordable plans to fit your needs. For over 65 years, Blue Cross has been a leader in California offering quality health care coverage with over 41,000 doctors and 400 hospitals in our network. We offer:

- Prescription Drug Coverage
- Individual and Family Plans
- Plans for Small Businesses
- Dental Coverage
- Medicare Supplement Plans
- Life Insurance by BC Life & Health Insurance Company
- HSA-Compatible Plans by BC Life & Health Insurance Company
- Integrated Workers' Compensation by Employers Compensation Insurance Company

Call now and let me help take the worry out of your health care!

HARUT DER-TAVITIAN
Authorized Independent Agent
1807 W GLENDALE BLVD. #202
GLENDALE, CA 91201
(818) 502-3233
HARUT@EXCELHYE.COM
WWW.EXCELHYE.COM
CA Insurance
License #0B28270

The Power of Blue.™

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Հիպնոսաբուժութեան կեդրոն
ղեկավարութեամբ՝ Փոքրառու բժիշկ
Արթին Սաղրեանի
Փասատիւնայի մէջ
Ամէն օր՝ առաւօտեան ժամը 10:00էն
մինչեւ կ.ե. ժամը 3:00
Հասցէ՝ 1060 N. Allen Ave. 2nd floor Unit E
Pasadena CA 91104
Հեռախօս (818) 434-8118
միայն ժամադրութեամբ

»Միտք մարմնի վրայ« թուլացման (relaxation) միջոցաւ կը դարմանուին.
- Մարմնային բրոնխիտ հիւանդութիւններ, արեան գերնշում, շաքարախտ, ազմա, եւ այլն:
- Մոլութիւններ - սիկարէթ, ալիոլ, քմրադեղեր, եւ այլն:
- Հոգեկան տագնապներ - անձկութիւն, ընկճուածութիւն, վախ, անհունութիւն, եւ այլն:
- Մանուկներու յատուկ վիճակներ - ADD, գիշերային մէզ, եղունգի կրծում, եւ այլն:
- Ուսումնական եւ սրբոթային բարելաւում

Blue Cross of California (BCC) and BC Life & Health Insurance Company (BCL&H) are Independent Licensees of the Blue Cross Association (BCA). The Power of Blue and the Blue Cross name and symbol are registered service marks of the BCA. ©2005 BCC. CAN119

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱՅ ԱՋԳԱԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Շարունակում է 6-էն

Բաֆֆի կը բացատրէ պատճառը. «Թուրքը, ատրճանակը, վահանը եւ նիզակը քիւրտի մարմնի անդամներն են: Ձին քիւրտի ընկերն է: Քիւրտը իր ձին աւելի կը սիրէ քան իր կինը, երեխաները»: Բաֆֆի կը շարունակէ.

«Քիւրտը հովիւ է: Տուն չունի: Իր օթեւանը իր վրանն է: Ձմեռնային ձիւները միայն կրնան քիւրտը քշել իր սիրելի սարերէն: Այն ժամանակ հայու մը տունը միշտ պատրաստ է ընդունելու ինքնակոչ հիւրին: Այնտեղ քիւրտը իր անասուններուն հետ կ'անցնէ ամբողջ ձմեռը, մինչեւ որ գարունը գայն կրկին կանչէ դէպի լեռներուն գիրկը»: (ընդգծումները ինձմէ, Ա.Ձ.: Բաֆֆի, Երկերի ժողովածու, Հտ. 4, Կայծեր, Ա., Երեւան, 1963, էջ 360-363):

Թուրքիոյ արեւելեան նահանգներուն մէջ հայ գեղջուկին գլխաւոր պատուհասը, թուրքերէն աւելի, քիւրտերն էին: Այդ էր պատճառը որ հայ գեղջուկը դարերով ողբացած է իր ճակատագիրը, երգելով իր սրտի խորերէն.

Պարզիր, աղբիւր, քրդի տղին ջուր տանեմ,

Պարզիր, պարզիր, բէկի տղին ջուր տանեմ

Աղբիւր, գիտե՞ս, Քիւրտը մեզի ի՞նչ կ'անէ.

Կը կողոպտէ, կը հալածէ, կը սպաննէ:

Աչքս բացի՛ սուգ ու շիւան ես տեսայ,

Նամերդ Քիւրդին, ո՛հ, զոհ գնաց իմ փեսայ:

Կար ժամանակ, որ մենք ազատ կ'ապրէինք,

Մեր սեփական թագաւորներն ունէինք:

Գահ ու փառքից, ազատ կեանքից գրկուեցինք,

Արիւնարբու թշնամու ձեռք մատնուեցինք:

Աղբիւր, հիմա սեւն է պատեր մեր աշխարհ,

Ձուլո՛ւմ, գուլո՛ւմ, ջարդ ու սարսափ ու խաւար:

Դէ՛հ, շուտ պարզիր, բէկի տղին ջուր տանեմ,

Պարզիր, պարզիր, Խան Մուրադին ջուր տանեմ:

Անդրանիկ ըսած էր. «10 ֆետայի 200 թուրք զինուորի դէմ շատ աւելի դիւրին կը կռուի, քան 10 ֆետային՝ 10 քիւրտի դէմ: Ձինուորը, դուրսէն եկած եւ շրջանին անձանօթ, հրամանի կը սպասէ որպէսզի քայլ մը առնէ: Քիւրտը, շրջանի ամէն մէկ քարին, դարին ու ծառին ծանօթ, այծեամի պէս կը սուրայ աջ ու ձախ»:

Նրիմեան Հայրիկի նախաձեռնած մարդահամարէն ի յայտ կու գայ, թէ՛ 1000 թուականին 6,000,000ի հասնող հայ ազգաբնակչութիւնը մօտ 900 տարիներ ետք, մինչեւ 1881 թ., ոչ միայն չէր աւելցած, այլ կէսէն աւելի պակասած էր:

Արդեօք 1880-81 թ. 2,660,000 հաշուող հայութիւնը ի՞նչ վիճակ կը պարզէր 1915 թ. եւ որքա՞ն գոհ տուաւ Մեծ Եղեռնին: Պիտի ընեմ

մօտաւոր հաշիւ մը, որովհետեւ ճշգրիտ վիճակագրութեան մը համար տուեալներ կը պակսին:

1880 թ. մինչեւ 1915, 35 տարիներու ժամանակամիջոց մը, հայութիւնը տուաւ 300,000 գոհ Համիտեան ջարդերուն, մօտ 10,000 գոհ Սանոյ Ա. եւ Բ. «ապստամբութիւններուն» (1894 եւ 1904 թթ.), առաւել 30,000 գոհ Ատանայի կոտորածին (1909): Ընդամէնը՝ 340,000 գոհ: Միեւնոյն ժամանակամիջոցին 2,660,000 հայութեան աճը կրնար մօտաւորապէս հաւասարած ըլլալ գոհերու թիւին: Այնպէս որ, մինչեւ 1915 Ապրիլ 24, հայութեան թիւը կրնար մնացած ըլլալ, միշտ մօտաւոր հաշիւներով, միեւնոյնը. այսինքն՝ 2,660,000:

Որքա՞ն էր արդեօք վերապրողներուն թիւը մինչեւ 1920 թ. Մարաշի վերջին աղէտը (1920 Յունուար-Փետրուար) եւ երկրորդ արտագաղթը Կիլիկիայէն:

Մեծ Եղեռնի տարիներուն Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի հայութիւնը ջարդ չտեսաւ, մինչեւ Իզմիրի հրկիզումը Քեմալականներուն կողմէ 1922 Սեպտեմբեր 21ին: Այս երկու քաղաքները մօտ ըլլալով Եւրոպայի, թուրքերը զգուշացան հոն ջարդ կազմակերպելէ: Անոնց կարգը շատ հաւանաբար պիտի գար պատերազմի վերջաւորութեան, եթէ երբեք թուրքերը յաղթական դուրս ելլէին պատերազմէն: 1915 Ապրիլ 24էն առաջ Կ. Պոլսոյ մէջ կ'ապրէին 150,000 հայեր, իսկ Իզմիրի հայ ազգաբնակչութեան թիւն էր 30,000: Այս երկու գաւառներուն հայութիւնն ալ հաշուելով, կարելի է ըսել թէ Թուրքիոյ արեւմտեան ծովեզերեայ շրջաններուն մէջ հայ վերապրողներուն թիւն էր շուրջ 300,000:

Թուրքիոյ արեւելեան սահմանամերձ գաւառներէն մօտ 350,000 հայեր կրցած էին ապաստան գտնել Անդրկովկասի գիւղ ու քաղաքներուն մէջ:

Սուրիոյ անապատները վերապրած հայերուն ընդհանուր թիւը կարելի է համարել շուրջ 150,000 (ոմանք շուրջ 200,000 կը հաշուեն այս թիւը): Դաշնակիցները՝ Անգլիա եւ Ֆրանսա, իրենց սեփական փոխադրամիջոցներով զանոնք տարին Կիլիկիա եւ տեղաւորեցին Ատանա, Այնթապ, Մարաշ եւ գիւղերը, որովհետեւ, Սուրիան, Լիբանանն ու Կիլիկիան Ֆրանսայի բաժին ինկած էր որպէս պատերազմի աւար... Սայքս-Փիքօ համաձայնութեամբ (Մայիս 16, 1916):

Ուրեմն, Մեծ Եղեռնէն վերապրողներուն ընդհանուր թիւը, Թուրքիոյ արեւմտեան, արեւելեան եւ հարաւ սահմաններուն վրայ եղած էր շուրջ 800,000: Իսկ գալով գոհերուն, 2,660,000 նուազ 800,000, հաւասար է 1,860,000, ինչ որ եղած ըլլալու է Մեծ Եղեռնի նահատակներուն թիւը, միշտ մօտաւոր հաշիւով: Այս թիւը հաւանաբար աւելի մօտ է իրականութեան, քան «մէկ ու կէս միլիոն» ի նթադրութիւնը:

Massis Weekly on the Internet
www.massisweekly.com
updated every Friday

Wahib's
MIDDLE EAST RESTAURANT
الشرق مطعم
MEDITERRANEAN LEBANESE FOOD

Wahib

COME IN AND ENJOY OUR PATIO AND THE FINEST SHISA "HOOKAH"

CATERING FOR ALL OCCASION

FAMILY ENTERTAINMENT
BANQUET HALL
EVERY FRIDAY ~ & ~ SATURDAY NIGHT
INTERNATIONAL ~ ARABIC
CALL FOR RESERVATION

MOUHAMAD SALEM
& HIS BAND ~ VARTAN / NAZO & AMIR

BELLY~DANCING

910~E.MAIN ST, ALHAMBRA, CA.
TEL 626-281-1006 626-587-1048
FAX 626-281-3641

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԱԽԱԳՈՅՆ ՖՈՒՏԴՈՒԼԻՍ ԸՆԴՈՒՄԵՆՆԵՐԻ ԼԵՒՈՆ ՊԱՉԱԶԵԱՆԸ

2007թ. ֆուտպոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի լաւագույն ֆուտպոլիստ ճանաչուեց Երեւանի «Փիւնիկի» եւ Հայաստանի հաւաքականի աջ կիսապաշտպան Լեւոն Պաչազեանը:

Հայաստանի լաւագույն ֆուտպոլիստի հարցմանը մասնակցել էին ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչները, բարձրագույն խմբի ակումբների գլխավոր մարզիչները, նախագահները, մրցավարները եւ տեսուչները:

ԲՈՆՑՔԱՍԱՐՏ ԱՐԹՈՒՐ ԱԲՐԱՅԱՍԻ 25--ՐԴ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Շուկեցարական Բագել քաղաքում IBF-ի վարկանիշով միջին քաշային կարգում աշխարհի ախոյեան Արթուր Աբրահամը վեցերորդ անգամ անընդմէջ յաջողութեամբ պահպանեց ախոյեանի տիտղոսը:

ՀԱՅ ՔԱՐԱԹԻՍՏՆԵՐԻ ՀԱՐՈՒՄՏ ԱԲԱՐԸ

Վարչառուսում անցկացուած քարաթէի Եւրոպայի գաւաթի խաղարկութիւնում յաջող մրցելոյթներ ունեցան հայ քարաթէիստները:

ԲԱԶ ՆԱԶԱՐ ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 10:00-ից 12:00
Կլէնտէյլի 26-րդ կայանից

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒՏԴՈՒԼ

ԱՆԳՂԻՈՑ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Table with 4 columns: Team, Goals, Opponent, Score. Includes teams like Էվրոբըն, Պլէքսըն, Զելսի, Ասթոն Վիլլա, Միտլըլդսթըրմ.

Table with 6 columns: Team, Goals, Opponent, Score, Goals, Score. Includes teams like Արսենալ, Մանչեսթըր Եուն.

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Table with 4 columns: Team, Goals, Opponent, Score. Includes teams like Նիւրնբըրգ, Պ. Լիվըրքուլըն, Այնք.

Table with 6 columns: Team, Goals, Opponent, Score, Goals, Score. Includes teams like Պայերն Միւնխի, Վարտըր Պրէյմըն.

ԻՏԱԼԻՈՑ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Table with 4 columns: Team, Goals, Opponent, Score. Includes teams like Ենոպա, Նափոլի, Ռեճինա.

Table with 6 columns: Team, Goals, Opponent, Score, Goals, Score. Includes teams like Ինթըր Միլան, Ա. Ես. Ռոմա.

ՍՊԱՆԻՈՑ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Table with 4 columns: Team, Goals, Opponent, Score. Includes teams like Պարսելունա, Օսասունա, Լեվանթ.

Table with 6 columns: Team, Goals, Opponent, Score, Goals, Score. Includes teams like Ռէալ Մատրիտ, Պարսելունա.

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Table with 4 columns: Team, Goals, Opponent, Score. Includes teams like Լանս, Թուլուզ, Լորիան.

Table with 6 columns: Team, Goals, Opponent, Score, Goals, Score. Includes teams like Առաջատար խումբերու դասաւորումը.

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ ԳԵՈՐԳ ԱԹՕՔԵԱՆԻ ՄԱՐԴԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐ

Կիրակի, Սեպտեմբեր 30ին առաջօրեան հոծ բազմութիւն մը կը խուժէր Փաստինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաք. եկեղեցին, ներկայ գտնուելու ուսուցիչ Գէորգ Աթօքեանի մահուան քառասունքի հոգեհանգստեան արարողութեան: Յաւարտ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ այլ ննջեցեալներու կողքին Գէորգ Աթօքեանի հոգուոյն:

Ապա ներկայները հրաւիրուեցան հոգեճաշի, որ տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Մ.ի «Սողանալեան» սրահին մէջ:

Կիրիկեան Բարեգործական Միութիւնը օրեր առաջ արդէն թերթով եւ բացիկներով տեղեակ պահած էր հանրութիւնը: Հոծ բազմութիւն մը լեցուցած էր սրահը, ինչպէս եկեղեցին նոյնպէս սրահին ներս ներկայ էին հանգուցեալին քոյրը, քրոջ գաւազները իրենց ընտանիքներով: Կիրիկեան Բարեգործական Միութեան ատենապետ Տիար Տիգրան Սարգիսեան յայտարարեց մէկ վայրկեան յոտնկայ յարգել յիշատակը իրենց ուսուցիչին: Ապա ան պատմեց իր անցեալի յուշերը՝ որ անցուցած էր իր դաստիարակ ուսուցիչին հետ: Թէ ինչպէս ողբացեալին տենչն էր հայցեցի դաստիարակութեան ջահը փոխանցել իր աշակերտներուն: Ինք քաջ գիտէր թէ կարգ մը աշակերտներ, թէեւ կը լսէին բացատրուած դասը, սակայն չէին ըմբռնէր, իսկ ինք ժամանակ կը հայթայթէր, գբօսանքին, կամ սերտողութեան պահերուն իր մօտ կանչելով աշակերտը եւ դասը լաւ մը կը տպաւորէր աշակերտին մտքին մէջ:

Ան պատմեց թէ ինչպէս մանկավարժ ուսուցիչի դաստիարակչական հոգին, չափազանց մօտ էր աշակերտին: Եզրափակելով իր խօսքը Պրն. Սարգիսեան ըսաւ. «Այն աշակերտները որ իրենց աշակերտեցին, յաջողութիւններ ունեցան, իրենց բարձրագոյն վարժարաններէն ներս, որովհետեւ ուսուցիչ Գէորգ Աթօքեան միշտ կը փափաքէր որ իր աշակերտները քաղաքին լաւագոյնները ըլլան, իսկականին մէջ ալ այդպէս էր, որովհետեւ Կիրիկեան ճեմարանի աշակերտները միշտ ալ բարձր նիշեր կը ստանային Պետական Պաշտօնի քննութեան, լեզուներու մէջ: Մեծ էր անոր ուսուցչական ոգին, հայրական սէրը: Ան գիտէր ամէն մէկ աշակերտին վարքագիծը եւ կենցաղավարութիւնը, քանի որ իր ձեռքով եւ մտքով կերտած էր գանոնք, ժամանակ կու գար որ աշակերտները յօժարակամ կամքով կը պատրաստէին իրենց դասերը, կը սորվէին առանց որեւէ թերութեան:

Յիշեալ հոգեհանգիստը տեղի պիտի ունենար Սեպտեմբեր 16ին, սակայն արուած ըլլալով որ Հայց. եկեղեցու 5 տաղաւար տօներէն մէկն էր (Խաչվերաց), հոգեհանգիստ տեղի չէր ունենար, այդ պատճառով յետաձգուեցաւ Օգոստոս 30ին, այնպէս ճիշդ հանգուցեալի անուանակոչութեան օրը: Անկեղծ ըլլալու համար թոյլ տուէք ըսեմ թէ մինչեւ իսկ երկնաւոր Հայրը այնպէս տնօրինած էր, ճիշդ իր անուանակոչութեան օրը կատարուէր իր հոգեհանգիստը: Այս կը նշանակէ թէ որքան աստուածահաճոյ անձնաւորութիւն մըն էր հանգուցեալը իր բարի եւ հեզ բնաւորութեամբը:

Հոս յարմար կը դատեմ բնորոշելու համար չափազանց հիմնական եւ բարոյական կէտ մը: Հանգուցեալը չէր ամուսնացած որովհետեւ իր նշանաբանը եւ նշանակէտն էր հայ աշակերտներու դաստիարակութիւնը: Անոնց հետ ապրիլ եւ իր կեանքի հոգեկան եւ բարոյական հաճոյքներուն գոհացում տալ իր աշակերտներուն ծառայելով:

Հանգուցեալի քոյրը եւ քրոջ գաւազները արտասանեցին իրենց սրտի խօսքը եւ քանի որ հազարաւոր մղոններ հեռու կը գտնուէին, խօսեցան վերջին տարիներուն իրենց հեռաձայնային խօսակցութիւնները, որոնք կ'ըլլային հայ ազգի գաւազներուն եւ ընտանեկան նիւթերու շուրջ:

Հաւաքը իր աւարտին հասած էր, ժողովուրդը հոգեպէս բաւարարուած էր: Կիրիկեան Բարեգործական Միութեան գանձապահ Պրն. Սարգիս Քիլեճեան կարգաց մի քանի անձերու կողմէ կատարուած նուիրատուութիւնները ի նպաստ Կիրիկեան Բարեգործական Միութեան: Շատեր իրենց կարգին կատարեցին նուիրատուութիւններ, որպէս յարգանքի տուրք իրենց ուսուցիչ-դաստիարակին: Կազմուեցաւ կոկիկ գումար մը: Պրն. Սարգիս իր շնորհակալական խօսքէն ետք մաղթեց որ Աստուած լուսաւորէ հանգուցեալի հոգին եւ երկնային Արքայութեան արժանացնէ: Ուշ երեկոյեան հազիւ կրցան բաժնուիլ սգակիր բարեկամները իրարմէ: Ոտքի վրայ իրարու ցաւակցութիւններ փոխանակեցին եւ շնորհակալական խօսքեր ուղղեցին Կիրիկեան Բարեգործական Միութեան եւ մաղթեցին բարգաւաճում, ապագայի ծրագիրներու իրականացման կապակցութեամբ:

Մենք աշակերտներս յարգանքով, անկեղծ եւ ջերմ զգացումներով կ'ըսենք մեր սիրելի ուսուցիչին,

«Հողը թեթեւ գայ վրայ սիրելի Պարոն»:

ՄԱՍՆԱԻՐ ՏԵՍԱԿԵՏ

Շարունակուած էջ 15-էն

մարդկութեան դէմ: Այդպիսին, նախադէպ չունեցող պատմութեան մէջ, անտարակոյս հանդիսանում է Հայ ազգի Յեղասպանութիւնը պետականօրէն կազմակերպուած եւ իրականացուած Օսմանեան Թուրքիայի կողմից 1894-1923 թ.: Հայցեղասպանութեան փաստը ճանաչուել է Եւրոպական պետութիւնների մեծ մասի կողմէ եւ այդ թւում եւ Իտալիայի, որտեղ գործում է մեծ աւանդութիւններ ունեցող նշուած պատմական դասակարգը: Ներկայումս Թուրքիան առաջարկում է հարցի քննարկումը թողնել պատմաբաններին, վերածելով այն տեղական բանավէճի: Բայց առկայ,

սարսափ ներշնչող փաստացի (դոկումենտալ) կինոժապաւէնները, ի սպառ բացառում են այդ մօտեցումը: Ի հարկէ նշուած դատարանի որոշումը իրաւական առատու չի ունենայ, բայց նրա բարոյական ազդեցութիւնը դժուար է թերագնահատել եւ նորից ԱՄՆի սենատի 106րդ բանաձեւի քննարկման ժամանակ չի կարող հաշուի չ'առնուել: Հարցի յարուցումը կարող են ձեռնարկել եւ պետական ատենաներ եւ պիլիւքի եւ միջազգային ճանաչում ունեցող դէմքեր, գործիչներ եւ կազմակերպութիւններ: Արտաշայտելով իմ մասնաւոր տեսակէտը, ակնկալում եմ «Մասիս»ի էջերում ծանօթանալ բանիմաց եւ հետաքրքրական ընթերցողների արձագանքին:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :----- Fax :-----

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ»

ԸՆՈՒՄՏԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ

CHARTER CABLE 26-ՐԴ ԿԱՅԱՆ

(ՎԼԵՏԵՅԼ, ՊԸՐՊԵՆԵ, ԼԱ ԲՐԵՍԵՆԹԱ)

ԳԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 10:00-11:00

Հայ Թելեժամը Կը Վերադառնայ 18ը Ալիքի Վրայ Ոչ թէ մէկ, ոչ թէ 2, ոչ թէ 3 ժամ այլ Օրուան 24 ժամերը

Շարաքը 7 օր անվնար

Հարկ չկայ բաժանորդագրուելու - 40 Յաւելեալ ալիքներ

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել Հայկական Թելեժամ (818) 982-2400

*****

The Armenian Teletime Is Back On Channel 18
Not 1 Hour, Not 2 Hours, Not 3 Hours But 24 Hours Per Day
7 Days Per Week, Free

No Subscription Fee - Plus 40 Additional Channels

For info call The Armenian Channel (818) 982-2400

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Փաստինայի մէջ վարձու է յարկաբաժին մը երկրորդ յարկի վրայ: Ունի երկու ննջարան, հիւրանոց, մէկ ու կէս բաղնիք, անձնական պատշգամ, կեղրոնական A/C եւ երկու ինքնաշարժի կանգառ: Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար հեռաձայնել՝ (626) 797-8623:

ՎԱՐՁՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Փաստինայի մէջ փոքր խանութ մը վարձու է Washington պողոտայի վրայ: Հասցէն է՝ 1527 Washington Blvd, Pasadena: Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել Աւուրին՝ (626) 794-5318 թիւին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

Բեղմնաւոր Անցեալ
Proud Past

Լուսաշող Ապագայ
Exciting Future

AGBU HYE GEEN

Presents

MIREILLE KALFAYAN'S BOOK

“AS A WOMAN SAW IT”

Collection of Articles

Presenters:

PROF. OSHEEN KESHISHIAN
and MS. CECILE KESHISHIAN

SATURDAY, DECEMBER 15, 2007 - 11:00 AM

AGBU ALEX MANOOGIAN CENTER
2495 East Mountain Street, Pasadena, CA 91104

RSVP: agbuhyegeen@gmail.com or by calling (626) 794-7942

AGBU Ardavazt Theatre Company Presents

AGBU Manogian Benidjian School Drama Conservatory

RUMORS

BY NEIL SIMON

Performed in English

Saturday, December 15th 2007, 8:00 PM

Alex Manogian Center Auditorium
2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104

Starring: Armineh Kizian, Gina Shirinian, Patrick Chamshadjian, Miki Babian, Andrew Surman, Gabriel Pamboukian, Aram Maghazian, and Simabekian, Collette Torosyan, Melissa Saragjan, Meri Kizian

Donation: \$ 15

For Tickets & Information Call AGBU MDS (818)883-2428 AGBU Pasadena (626)794-7942

AGBU PASADENA CHAPTER

Presents

New Year's eve gala

Monday, Dec. 31, 2007
Pasadena Center
8:00pm

Dinner catered by "La Fogata"
DJ entertainment by "Heartbeat"

Please RSVP
(626) 794-7942
AGBU Center Pasadena • 2495 E. Mountain St. Pasadena

ADULTS CELEBRATION GYMNASIUM SEATING DONATION \$100	TEEN'S CELEBRATION IN "BOYAJIAN HALL" DONATION \$65	KIDS 12 & UNDER CELEBRATION IN "BIG TENT" DONATION \$30
--	--	--

SOLD

OUT